

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Karlem Ulíkem ve věci

žalobce: **V. P.**
narozený X, státní příslušník Ukrajiny
bytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
sídlem Nad Štolou 3, Praha

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 8. 3. 2021, č. j. OAM-633/ZA-ZA11-LE32-2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Průběh správního řízení

1. Žalobce požádal dne 12. 7. 2019 o udělení mezinárodní ochrany.
2. Při poskytnutí údajů k žádosti o mezinárodní ochranu dne 17. 7. 2019 žalobce sdělil, že je ukrajinské státní příslušnosti a národnosti. Hovoří ukrajinsky, rusky a česky a je pravoslavný křesťan. Nikdy nebyl členem žádné politické strany či organizace ani nebyl jinak politicky aktivní. Od roku 2005 je rozvedený, děti nemá. Ve vlasti naposledy žil v obci B. ve L. oblasti. Do České republiky přicestoval v roce 2006 jako turista na turistické vízum. Od té doby zde žije nepřetržitě. Je zdrav a neužívá žádné léky. Jako důvod své žádosti uvedl, že jej před jeho odcestováním z vlasti otravovali neonacisté. Pronásledovali jej, protože byl v armádě. Stáli před jeho domem a nechtěli jej pustit ven.
3. V rámci pohovoru k podané žádosti, konaného dne 29. 8. 2019, žalobce uvedl, že během života na Ukrajině pracoval nejprve v závodu a následně v letech 1982 až 1990 u policie jako okrskář. Ukrajinu opustil v roce 2006. Vycestoval zcela bez problémů. Od té doby se na Ukrajinu nevrátil. Opustil Ukrajinu, protože byl pronásledován ukrajinskými nacionalisty. Proto nyní žádá o mezinárodní ochranu. Cítí se ohrožen na životě. Mohli by ho zabít. Jeho potíže začaly v roce 2000. Organizace UNSO (přesný název si nepamatoval, nicméně v názvu má slova „ukrajinská“ a „nacionalistická“) chtěla, aby se stal jejím členem a šel bojovat proti Rusům. Chtěli z něj udělat žoldáka. S touto skupinou se dostal do kontaktu asi desetkrát, měla totiž pobočku v ulici ve L., kde bydlel. K poukazu na to, že v poskytnutí údajů uvedl, že žil v obci B., žalobce uvedl, že pobyt měl sice hlášený v B., ale bydlel ve L.. Docházelo k tomu, že mu členové této organizace bránili opustit domov. Aby mohl opustit domov, musel se dokonce účastnit rvačky. Musel se bránit a docházelo k fyzickému násilí. Následně upřesnil, že se jednalo o nacionalisty, nikoliv neonacisty. UNSO hledala lidi, kteří se účastnili války v Afghánistánu, což byl i žalobce. Hledala lidi s bojovými zkušenostmi. Nepotřebovali je totiž již nijak cvičit. Žalobce byl v Afghánistánu v letech 1980 až 1982, byl tam v jednotce, která střežila horské cesty. Žalobce dále popsal, že UNSO mu nejprve vkládala do poštovní schránky dopisy, ve kterých se jej snažila přesvědčit, aby s nimi spolupracoval. Když to nefungovalo, došlo i k užití fyzického násilí. Došlo k situaci, že žalobce se dozvěděl o jejich plánech. Pokud by o nich někomu řekl, byl by pro ně zrádce a mohli by jej zlikvidovat. K fyzickému násilí ze strany UNSO došlo čtyřikrát, zlomili mu dvě žebra. Po tomto napadení byl hospitalizován. V nemocnici strávil dva týdny. Zprávu o tom nemá k dispozici a nemůže ji dodat. Žalobce byl členem klubu válečných veteránů z Afghánistánu, tak se UNSO dozvěděla o jeho působení v armádě. Žalobce pak od roku 1990 do roku 2000 pracoval v Moskvě pro organizaci, jež stavěla pro armádu. Následně od roku 2000 se o něj zajímala UNSO. Žalobce se situaci s UNSO pokoušel na Ukrajině řešit, ale bezvýsledně. Nejprve šel za členy organizace UNSO a pokoušel se je přesvědčit, že s nimi nechce spolupracovat, že chce žít klidný život a nechce s nimi mít nic společného. Ti mu sdělili, že s ním o tom nebudou jednat. Následně se obrátil o pomoc na policii ve L.. Tam mu ale řekli, že mu tento problém vyřešit nepomůžou. Policie tento svůj postup nezdůvodnila. Žalobce se domnívá, že by začala konat, až pokud by jej zavraždili. Na jinou instituci se neobrátil. Měl za to, že mu nikdo jiný nepomůže. Nemělo smysl se obracet na kontrarozvědku či bezpečnostní služby,

nepomohli by mu. Uvedl, že přestože k incidentům došlo před více než 10 lety (v roce 2006), organizace UNSO je na Ukrajině stále činná. Žalobce mluvil se sestrou své bývalé manželky, která tam žije. Ta mu řekla, že situace se v tomto ohledu ještě zhoršila. Členové UNSO se pohybují po celém městě a dělají velký nepořádek. Žalobce dále uvedl, že o mezinárodní ochranu nepožádal již po svém příjezdu v roce 2006, neboť neměl problém s policií v České republice. Když jej policie zadržela, musel požádat o mezinárodní ochranu. K dotazu, proč tedy nepožádal o mezinárodní ochranu při zadržení v roce 2009, žalobce odpověděl, že jej zadrželi v Praze, on se přestěhoval do okresu Nymburk, čímž problém pominul a přestal být aktuální. Na dotaz žalovaného, z jakého důvodu v řízení ve věci správního vyhoštění ve vyjádření ze dne 20. 4. 2009 uvedl, že neexistuje žádná překážka k vycestování, odpověděl, že na to se jej nikdo neptal a on si nevybavuje, že by něco takového řekl. Na Ukrajině žádné jiné problémy nemá. Nikdy nebyl trestně stíháný. Nicméně se obává, že jej členové UNSO zabijí, protože je pro ně nyní zrádcem, když se k nim nepřidal. Nyní je to velká organizace s pobočkami po celé Ukrajině. Na Ukrajině mu nikdo nepomůže, dochází tam k převratům a není tam funkční státní moc. Ani prezident nemá skutečnou pravomoc. Informace o dění na Ukrajině čerpá z internetu. Dále uvedl, že jeho problémy by nevyřešilo ani přestěhování v rámci Ukrajiny. Nikoho tam nemá a neměl by se kam vrátit. V ČR má kde bydlet. Na dotaz, proč nevycestoval na Ukrajinu, když v rámci řízení o vyhoštění dne 15. 5. 2019 uvedl, že mu není známa žádná překážka k vycestování, uvedl, že si pamatuje pouze tolik, že mu policisté řekli, že až bude mít nový cestovní doklad, může si zařídit pobyt. O vycestování podle něj nešlo. Po uplynutí doby k vycestování pak přišel na cizineckou policii a požádal o mezinárodní ochranu. Žalovaný jej dále konfrontoval s jeho výrokem ze dne 15. 5. 2019, že je vyloučeno, že by mu na Ukrajině hrozilo nelidské zacházení. K tomu žalobce uvedl, že na to se jej nikdo neptal, s policií řešil pouze možnosti pobytu v České republice.

4. Součástí spisu je dále protokol o vyjádření žalobce jakožto účastníka řízení ve věci jeho vyhoštění ze dne 20. 4. 2009, č. j. CPPH-8390/ČJ-2009-60-KP. Dle protokolu žalobce pobýval na území ČR na základě krátkodobého víza platného od 5. 3. 2006 do 15. 3. 2006, následně však nevycestoval a od 16. 3. 2006 do 19. 4. 2009 pobýval v ČR neoprávněně. Na dotaz, proč nevycestoval, žalobce odpověděl, že si chtěl vydělat nějaké peníze. Je mu známo, že se zdržuje na území ČR neoprávněně. K dotazu, zda existují důvody, které by mu bránily ve vycestování do domovského státu, žalobce odpověděl, že ne. Na konci protokolu je podpis žalobce.
5. Součástí správního spisu je také protokol o výsledku žalobce ze dne 15. 5. 2019, č. j. KRPS-136516-12/ČJ-2019-010025, pořízený v rámci řízení o jeho vyhoštění, které bylo zahájeno 15. 5. 2019. Při výsledku žalobce vypověděl, že se cítí zdrav. V roce 2005 se rozvedl. Do ČR přicestoval v roce 2006. Do roku 2009 pracoval ve stavebních firmách. K dotazu, zda ví, že mu bylo uloženo vyhoštění se zákazem pobytu od 28. 4. 2009 do 28. 4. 2012, žalobce odpověděl, že o něm věděl, ale v té době neměl peníze na vycestování. Na dotaz, zda by vyhoštění představovalo nepřiměřený zásah do jeho rodinného či soukromého života, odpověděl, že ne. K dotazu, zda se má na Ukrajinu kam vrátit, odpověděl, že tam nemá žádnou blízkou rodinu. Až se tam vrátí, bude bydlet u sestřenice své bývalé manželky, s kterou je v kontaktu. K dotazu, zda je známa nějaká překážka či důvod, který by mu znemožňoval jeho vycestování, odpověděl, že mu není známa žádná překážka ve vycestování. Uvedl, že poté, co si vyřídí nový pas, odcestuje na Ukrajinu. Výslovně

vyloučil, že by mu na Ukrajině hrozil nějaký trest či nelidské zacházení. Dále výslovně uvedl, že by jej neohrozil ani tamní ozbrojený konflikt, neboť ten je již v útlumu, jeho věk je vysoký na nástup do armády a bydlí v úplně jiné části Ukrajiny. Na konci protokolu je podpis žalobce.

6. Součástí správního spisu jsou též podklady žalovaného k zemi původu, konkrétně dokument *Ukrajina: Situace v zemi (Politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby)* ze dne 25. 4. 2020, dále dokument *Ukrajina Informace MZV (Situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu po návratu do vlasti, Návrat do vlasti po dlouhodobém pobytu v zahraničí)* ze dne 19. 8. 2019 a dokument *Ukrajinské národní shromáždění - Ukrajinská národní sebeobrana (UNA-UNSO), Pravý sektor (Historie, působení, vztahy a aktuální situace včetně přístupu úřadů)* ze dne 6. 2. 2020.
7. Dne 8. 3. 2021 žalovaný vydal shora uvedené rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž rozhodl, že se žalobci neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
8. Ve vztahu k pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod [§ 12 písm. a) zákona o azylu] žalovaný konstatoval, že žalobce neuvedl žádné skutečnosti, pro které by bylo možno učinit závěr o pronásledování žalobce z tohoto důvodu.
9. Žalovaný dále konstatoval, že nedospěl k závěru, že žalobce mohl ve vlasti pociťovat odůvodněný strach z pronásledování ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. S ohledem na tvrzení žalobce ohledně pronásledování ze strany UNSO si žalovaný opatřil zprávu ze dne 6. 2. 2020 k tomuto uskupení. Z ní podle něj plyne, že UNSO vznikla na začátku 90. let jako paravojenské křídlo strany Ukrajinské národní shromáždění (dále jen „UNA“), které bylo označováno za nacionalistické, fašistické, neofašistické či krajně pravicové uskupení. UNSO měla bránit nacionalistické ideály UNA a postavit se proti „antiukrajinským separatistickým hnutím“ působícím na východě Ukrajiny a na Krymu. Členové UNA-UNSO se v 90. letech účastnili nejrozličnějších vojenských konfliktů v zemích bývalého Sovětského svazu a strana byla velmi mediálně viditelná. Ve volbách však nikdy nedokázala oslovit větší množství voličů a byla označována za okrajovou až marginální. V roce 2013 spoluzaložila organizaci Pravý sektor, v roce 2015 však toto uskupení opustila. UNSO nikdy nebyla schopna přitáhnout větší sociální kapitál a neuspěla ani v posledních volbách, v současné době není zastoupena v parlamentu. Přestože stále existuje, její vliv je minimální a je marginálním aktérem i v rámci ultrapravicového politického spektra. Žalovaný dále poukázal na velmi nízkou věrohodnost žalobcových tvrzení a zjevnou účelovost podané žádosti. Žalobce pobývá na území České republiky od roku 2006 nelegálně, čehož si byl vědom. Po svém příjezdu také nepožádal o mezinárodní ochranu a neučinil tak ani v době vydání prvního vyhoštění v roce 2009, ani o 10 let později v roce 2019. Jeho vysvětlení, že se v ČR přestěhoval, protože pominuly jeho potíže s českou policií (tj. vyhoštění), dle žalovaného pouze potvrzuje účelovost žádosti. Přestože podání žádosti se značným časovým odstupem po přicestování (v tomto případě 13 let) samo o sobě není důvodem pro neudělení mezinárodní ochrany, budí významné pochybnosti o důvodnosti žádosti, když žalobce zjevně obavy nepociťoval natolik palčivě, aby o mezinárodní

ochranu požádal hned po přicestování, nýbrž až ve chvíli, kdy mu reálně hrozí realizace vyhoštění. Dále má žalovaný pochybnosti o pravdivosti tvrzení žalobce i proto, že žalobce do protokolů v rámci předešlých řízení o vyhoštění výslovně uváděl, že mu v případě návratu na Ukrajinu nehrozí absolutně žádné nebezpečí. Žalovaný zdůraznil, že mezinárodní ochrana je výjimečný institut, jež je poskytován na základě úzce vymezených kritérií velmi odlišných od podmínek k udělení pobytového oprávnění dle zákona o pobytu cizinců. Mezinárodní ochranu však nelze zneužívat k legalizaci pobytu na území České republiky. Žalovaný také poukázal na účelovou gradaci žalobcových výpovědí, jež se postupem času stupňovaly - v roce 2019 uváděl, že mu na Ukrajině nic nehrozí, při poskytnutí údajů 17. 7. 2019 uvedl, že jej obtěžovali neonacisté a dne 29. 8. 2019 nově tvrdil, že byl čtyřikrát fyzicky napaden a dva týdny hospitalizován. Žalovaný konstatoval, že v případě žalobce nelze hovořit o pronásledování ve smyslu § 2 odst. 4 zákona o azylu. V takovém případě by totiž původcem pronásledování musel být státní orgán, přičemž členové UNA-UNSO nejsou představitelé vládních struktur či bezpečnostních složek Ukrajiny, neovládají je a nemají na ně ani žádný vliv. Původcem pronásledování může být i soukromá osoba, avšak to pouze za předpokladu, že stát není schopen zajistit odpovídající ochranu před pronásledováním. Okolnosti zjištěné v průběhu správního řízení však uvedenému nenasvědčují. Žalobce uvedl, že se do potyčky se členy UNSO dostal desetkrát a čtyřikrát byl dokonce fyzicky napaden. Pouze jednou se obrátil na policii, která mu údajně řekla, že mu nepomůže a následně naprosto rezignoval na snahu své problémy jakkoliv řešit a nikdy se již na policii a další instituce neobrátil. Mezinárodní ochrana však může být poskytnuta až v případě, kdy by mu byla v zemi původu odepřena pomoc. K tomu, aby bylo možné učinit tento závěr, je však nutné, aby žalobce využil prostředků, jež mu vnitrostátní právo poskytuje, což dle žalovaného neučinil. Podotkl také, že na Ukrajině je možné předpokládat účinnější a efektivnější fungování státních orgánů než v době, kdy žalobce zemi opustil, a to zejména s ohledem na vývoj v oblasti ústavních reforem a zákonů, fungování bezpečnostních složek a policie apod. Z podkladů pojednávajících o zemi původu zjevně plyne, že Ukrajina je prozápadně orientovaný stát, jehož převážná část území je pod kontrolou vlády, která se zavázala k dodržování lidskoprávních smluv. V neposlední řadě pak na Ukrajině fungují efektivní mechanismy ochrany práv před nečinností policejních složek a občané Ukrajiny mají možnost se obrátit na příslušné orgány. Žalovaný také odkázal na judikaturu Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“), z níž dovozuje, že Ukrajina je zemí, v níž jsou příslušné státní orgány schopny a ochotny poskytnout účinnou ochranu svým občanům před pronásledováním ze strany nestátních subjektů. Žalovaný proto obavy před členy organizace UNSO považuje za nedůvodné. Organizace je dnes zcela marginální, stejně tak okrajový je i vliv Právěho sektoru. Tvrzení, že členové organizace se pohybují po celém městě a dělají tam nepořádek, jež žalobce uváděl na základě informací od sestřenice jeho bývalé manželky, tak žalovaný vyhodnotil jako rozporné se zjištěnými skutečnostmi. Dále žalovaný upozornil, že k popsáným událostem došlo před více než 14 lety a je přinejmenším nepravděpodobné, že by o žalobce měla UNSO jevit jakýkoliv zájem. Dle žalovaného důvodnost obav z pronásledování nezakládá ani bezpečnostní situace na východě Ukrajiny. Proto azyl dle § 12 písm. b) zákona o azylu žalobci neudělil.

10. Stejně tak neshledal důvody k udělení mezinárodní ochrany dle § 13 zákona o azylu (azyl za účelem sloučení rodiny), neboť z žalobcovy výpovědi neplyne, že by k tomu byl

jakýkoliv důvod. Stejně tak neshledal důvod k udělení humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu. Připomněl, že žalobce uváděl, že je zcela zdrav a neužívá žádné léky.

11. Žalovaný dále neshledal důvody k udělení doplňkové ochrany. Žalobci podle žalovaného nehrozí nelidské ani ponižující zacházení, stejně tak mu nehrozí trest smrti (už jen z toho důvodu, že na Ukrajině není možné jej uložit). Co se týče žalobcových obav z organizace UNSO, žalovaný odkázal na výše popsané důvody, pro které považuje žalobcova tvrzení za jen velmi málo věrohodná. Ohrožení ze strany UNSO žalovaný nepovažuje za hrozící vážnou újmu dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Opět poukázal na to, že žalobce se mohl domoci ochrany před tvrzenou vážnou újmu u tamních orgánů s tím, že vyjma jednoho oznámení na policii žalobce situaci nijak neřešil. Mohl se například obrátit na jiné policejní oddělení, podat stížnost na postup či nečinnost policejních orgánů. Z podkladů přitom vyplývá, že občané Ukrajiny se mohou obrátit v případě trestné činnosti na příslušné orgány státní pomoci a domoci se ochrany. Z judikatury NSS vyplývá, že Ukrajinu nelze považovat za zemi, ve které by příslušné orgány nebyly schopny poskytnout účinnou ochranu před pronásledováním nestátními subjekty. Žalovaný opět také poukázal na to, že od žalobcova odcestování z Ukrajiny uběhlo již 14 let a není zcela zřejmé, z jakého důvodu by o něj členové UNSO měli stále jevit zájem. Nadto její význam je podle podkladů zcela marginální. Dále žalovaný posuzoval otázku, zda žalobci hrozí nebezpečí z důvodu ozbrojeného konfliktu a dospěl k závěru, že nikoliv. Konflikt na Ukrajině je omezen na území na východě země (Doněcká a Luhanská oblast a poloostrov Krym), přičemž žalobce žil ve L. oblasti, která je od konfliktů vzdálena a pod dohledem demokratické vlády. Proto žalobci neudělil doplňkovou ochranu dle § 14a zákona o azylu.
12. Konečně žalovaný neshledal důvody k udělení doplňkové ochrany za účelem sloučení rodiny dle § 14b zákona o azylu, neboť takové okolnosti nevyšly v řízení najevo.

Shrnutí žaloby

13. K neudělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu žalobce namítá, že žalovaný se dostatečně nezabýval příslušností žalobce k sociální skupině, konkrétně k úzce vymezené skupině bývalých vojáků z Afghánistánu. Uvedl, že za sociální skupinu se dle judikatury NSS považuje skupina osob, jež se vyznačuje objektivně společenskou charakteristikou nebo kterou takto společnost alespoň vnímá. Proto se žalovaný měl zabývat tím, zda konkrétní žadatel s ohledem na předchozí problémy kvůli své příslušnosti k určité sociální skupině může mít odůvodněný strach z pronásledování. Žalobce popsal konkrétní problémy, které měl kvůli své armádní minulosti a které mu hrozí od členů UNSO, avšak z napadeného rozhodnutí neplyne, že by se žalobcem bylo zacházeno jako se členem určité sociální skupiny. Pakliže by žalovaný s tímto nesouhlasil, musí v napadeném rozhodnutí alespoň uvést, z jakého důvodu žalobce není členem určité sociální skupiny.
14. Dále žalobce uvedl, že mu je záhadou, v čem žalovaný spatřuje nízkou věrohodnost žalobcových tvrzení. Žalobce také poukázal na to, že časové hledisko podání žádosti nemůže být a priori důvodem k zamítnutí žádosti pro účelovost. Dle žalobce tak argumentace žalovaného snahou žalobce o legalizaci pobytu nemá jakékoliv opodstatnění a je pro posuzování žádosti zcela irelevantní. Pakliže správní orgán dospěje k závěru, že motivem podání žádosti o mezinárodní ochranu je pouhá legalizace pobytu, není tento motiv určující a podstatný, protože rozhodující je samotné naplnění podmínek podle zákona o azylu k přiznání postavení azylanta (či osoby požívající doplňkovou ochranu).

Legalizace pobytu také nesmí zastínit meritorní posouzení žádosti (viz rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2020, č. j. 10 Azs 235/2020 - 35). Žalobce také poukázal na to, že pokud žadatel (tedy žalobce) nemusel mít k pobytu v České republice žádný právní titul, nežádal by ani o mezinárodní ochranu. To však nevypovídá o jeho strachu z pronásledování v zemi původu (v tomto odkázal na příspěvek Jakuba Camrdy v Ročence uprchlického a cizineckého práva 2019). Kromě toho povinnost podat žádost o mezinárodní ochranu není zakotvena v právním řádu, není tedy možné dospět k závěru, že skutečně existuje. Žalovaný tak dle žalobcova názoru věnoval nadbytečnou pozornost tomu, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až po několika letech pobytu v České republice, než aby se skutečně věnoval jedinému a primárnímu účelu celého řízení, tedy posouzení skutečnosti, zda existuje odůvodněný strach z pronásledování či žalobci hrozí nebezpečí vážné újmy.

15. Pokud jde o hrozbu ze strany UNSO, žalobce uvádí, že pro účely posouzení jeho žádosti je nutné zodpovědět otázku, zda činnost UNSO pro něj může znamenat nebezpečí vážné újmy (nebo mu může způsobovat odůvodněný strach). Není vyloučeno, že soukromé osoby mohou být původci pronásledování ve smyslu zákona o azylu. Žalobce zásadně nesouhlasí s tvrzením, že se může na Ukrajině obrátit na kompetentní orgány k poskytnutí ochrany. Již během řízení uvedl, že se obrátil na policii, která mu ale nepomohla. Žalovaným odkazované rozsudky se také týkají obecně účinné pomoci a nesledují konkrétní okolnosti daného případu, např. zda konkrétní složky nejsou navázány např. na organizaci, z níž má žalobce obavy. Základním problémem na Ukrajině je také korupce, která ovšem není v rozhodnutích ani v podkladech nikterak reflektována. Přitom je to zpravidla korupce, který mnohdy podmiňuje přístup k policejním orgánům v případě potřeby. Z obecně dostupných materiálů však plyne, že korupce je na Ukrajině jeden z nejzásadnějších problémů, jak plyne nejen z názorů představitelů země, ale i z různých statistik. Dále uvedl, že problémem korupce na Ukrajině je zejména její charakter. Nejedná se totiž o nahodilé korupční incidenty, nýbrž o zakořeněnou a dlouho trvající charakteristiku fungování státu. Řadovému občanovi se zmíněné nejvíce projevuje v přístupu k jeho právům v souvislosti s jednáním policie a soudů. Vadné jednání ze strany policie pak potvrzuje vícero zdrojů, přičemž není neobvyklé, že policie se snaží získat přiznání špatným zacházením. Policie se také často nevěnuje podnětům, jež jsou jí adresovány. Také uvedl, že situace se měla zlepšit s příchodem prezidenta Zelenského, avšak výsledky jsou zatím velmi rozporuplné. V implementaci klíčových zákonů Ukrajina zaostává a situace není prospěšná ani nefungování protikorupčních orgánů. Žalobce také poukázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 16. 9. 2020, č. j. 4 Az 8/2019 - 79, kterým byla jinému žadateli udělena doplňková ochrana pro jednání policistů na Ukrajině. Žalobce dále uvedl, že pouhý odkaz na judikaturu NSS a obecné informace o Ukrajině nepovažuje za dostatečnou argumentaci. Poukázal také na povinnost žalovaného obstarat přesné a aktuální informace o Ukrajině v souladu s § 23c písm. c) zákona o azylu. Avšak informace, jež jsou podkladem napadeného rozhodnutí, jsou obecné a plyne z nich, že účinné pomoci je možné se domoci pouze *de iure*, o faktickém stavu však nepojednávají.
16. Co se týče konkrétnějších informací, žalovaný sice založil do spisu informace týkající se organizace UNA-UNSO, ovšem hodnocení těchto informací dle žalobce pokulhává. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí např. odvolává na to, že tato strana nikdy neoslovila větší počet osob. Nicméně žalobce v rámci správního řízení argumentoval konkrétními potížemi, které se členy této organizace měl a také tím, že se sice obrátil na policii, ta mu

však nepomohla. Žalobce tedy (legitimně) očekával, že žalovaný zjistí i informace týkající se toho, zda je skutečně na Ukrajině možné, že žalobci bude poskytnuta pomoc. Opětovně pak poukázal na zkorumpovanost policie na Ukrajině. Taktéž fakt, že se jedná o marginální politickou stranu, nevylučuje, že její činnost může představovat činnost relevantní z hlediska mezinárodní ochrany.

17. Žalobce se domnívá, že po dobu správního řízení nebyla jakkoliv znevěrohodněna jeho výpověď a žalovaný nenašel v jeho výpovědích žádné rozpory.
18. Poukázal též na tvrzení žalovaného, že „je nepravděpodobné, že by o něj organizace UNA-UNSO měla nadále jevit zájem“. Dle žalobce není zřejmé, z čeho žalovaný vychází. Jde-li pouze o časové hledisko, není to dostatečně pádný důvod. Pokud by žalovaný totiž nashromáždil informace týkající se trestné činnosti této organizace v časovém sledu, zjistil by, že její činnost je minimálně stále stejná. Bez podkladů nelze vyloučit, že žalobce již nebude terčem jejich útoků.
19. Dodal také, že co se týče možnosti vnitřního přesídlení, žalovaný by ji musel odůvodnit. Žalovaný však uvedl pouze to, že žalobce se může usadit jinde na Ukrajině, čímž by riziko setkání s osobami, jichž se obává, eliminoval. To však nepředstavuje řádné odůvodnění závěrů o možnosti vnitřního přesídlení.
20. K odkazům žalovaného na protokoly z řízení o správních vyhoštěních, uvedl, že v průběhu těchto pohovorů byl dotazován vždy pouze obecně a nikdy nedošlo na řeč o konkrétních obavách, které žalobce má. Proto tyto okolnosti žalobce před policií nikdy neuvedl.
21. Z uvedených důvodů žalobce navrhl, aby soud zrušil napadené rozhodnutí a věc vrátil k dalšímu řízení.

Vyjádření žalovaného

22. Žalovaný připomněl, že žalobce nebyl nikdy nikterak politicky aktivní, pročez není možné mu udělit azyl dle § 12 písm. a) zákona o azylu. Okolnosti uvedené žalobcem však není možné hodnotit ani jako důvody k udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu. Poukázal též na to, že žalobce podepsal protokol o seznámení s podklady, proto žalovaný námitku neaktuálnosti zdrojů považuje za lichou. Pakliže jsou námitky pouze v rovině obecného nesouhlasu s napadeným rozhodnutím, nejsou dostačující ke zrušení napadeného rozhodnutí. Žalovaný je nicméně přesvědčen, že dokazování provedl podrobně a úplně a zabýval se všemi okolnostmi, jež vyšly v řízení najevo. Poukázal na to, že je povinností žalobce uvést všechny důvody k udělení mezinárodní ochrany, k čemuž dal žalobci všechny příležitosti, které mu zákon poskytuje. Nedomnívá se, že by porušil jakékoliv ustanovení právního řádu a navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Replika žalobce

23. Žalobce v replice uvedl, že jeho podpis na protokolu o seznámení se s podklady nečiní neaktuální podklady aktuálními. Důležité je datum vydání informací o zemi původu. Dále

poukázal na svůj špatný zdravotní stav a vyjádřil obavu, zda by se na Ukrajině mohl adekvátně léčit. Odkázal na příloženou lékařskou zprávu ze dne 14. 6. 2021, v níž jsou zmiňovány jeho zdravotní problémy, včetně epileptických záchvatů. Uvedl, že je objedнан na 8. 7. 2021 na neurologické vyšetření, jehož výsledky zašle soudu. Má za to, že má nárok na udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

Posouzení věci soudem

24. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
25. Soud předesílá, že napadené rozhodnutí je srozumitelné a z jeho odůvodnění zřetelně vyplývá, z jakých důvodů nebyla žalobci mezinárodní ochrana udělena. Jedná se proto o rozhodnutí přezkoumatelné v rámci uplatněných žalobních bodů.
26. Pokud jde o pochyby žalovaného ohledně věrohodnosti azylového příběhu předestřené žalobcem, s nimi se soud plně ztotožňuje.
27. Soud v první řadě připomíná ustálená pravidla ohledně břemena tvrzení a břemena dokazování: *„Pokud jde o břemeno tvrzení v řízení o azylu, to stíhá žadatele o azyl. Jistá procesní aktivita je ovšem požadována i po žalovaném, který by měl v průběhu pohovoru vhodně kladenými otázkami zjistit, zdali žadatelem tvrzené skutečnosti jsou relevantní pro udělení azylu či doplňkové ochrany, a tvrzení žadatele podle toho klasifikovat. Pokud jde o břemeno důkazní, to je již výrazněji rozloženo mezi žadatele o mezinárodní ochranu a žalovaného. Prokazovat jednotlivá fakta je povinen primárně žadatel, nicméně žalovaný je povinen zajistit k dané žádosti o mezinárodní ochranu maximální možné množství důkazů, a to jak těch, které vyvracejí tvrzení žadatele, tak těch, co je podporují. V mnoha případech však musí žalovaný rozhodovat za důkazní nouze, tj. tehdy, když není ani žadatel, ani žalovaný schopen doložit, či vyvrátit určitou skutečnost či tvrzení žádným přesvědčivým důkazem. V takových případech zůstává jediným důkazním prostředkem výpověď žadatele a klíčovým faktorem se stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k události opravdu došlo podle výpovědi žadatele (srov. k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70). Z judikatury zdejšího soudu je dále zřejmé, že není povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokazoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Pokud se tedy žadatel o mezinárodní ochranu po celou dobu řízení ve věci mezinárodní ochrany drží jedné dějové linie a jeho výpovědi lze i přes drobné nesrovnalosti označit za konzistentní a za souladné s dostupnými informacemi o zemi původu, pak je třeba z takové výpovědi vycházet.“* (usnesení NSS ze dne 17. 4. 2020, č. j. 9 Azs 32/2020 - 36, bod 17).
28. V nyní posuzované věci však nelze hovořit o věrohodné výpovědi žalobce, a to zejména s ohledem na jeho předchozí výpovědi z let 2009 a 2019 v řízeních o vyhoštění. V roce 2009 byl výslovně tázan, zda existují nějaké důvody, pro které by se nemohl vrátit na Ukrajinu, a žalobce odpověděl, že ne. Současně uvedl, že z ČR nevycestoval, protože si zde chtěl vydělat peníze. V roce 2019 taktéž výslovně odpovídal, že mu na Ukrajině nehrozí

nelidské zacházení, že mu nic nebrání ve vycestování na Ukrajinu a že jakmile si pořídí nový pas, tak tam vycestuje za sestřenicí své bývalé manželky. Pokud by byla nynější tvrzení žalobce o tom, že byl na Ukrajině pronásledován, čtyřikrát zbit tak, že skončil na dva týdny v nemocnici, a opakovaně mu bylo bráněno z odchodu z jeho vlastního domova, pravdivá, nepochybně by se žalobce na výslovné dotazy ve zmíněných výpovědích o této hrozbě alespoň zmínil. Pokud by měl skutečně obavy z toho, že jej členové UNSO zabijí, jak tvrdil v řízení před žalovaným, logicky by v předchozích řízeních nevypovídal ve smyslu, že jeho návratu na Ukrajinu nic nebrání a nic mu tam nehrozí. Oba protokoly přitom vyvrací jeho vysvětlení tohoto zásadního rozporu, které spočívalo v tvrzení, že se jej na to nikdo neptal, proto o tom nemluvil.

29. Na tyto okolnosti přitom výslovně odkazoval též žalovaný v napadeném rozhodnutí (viz jeho str. 5). Pokud tedy žalobce v žalobě uvádí, že je mu záhadou, v čem žalovaný spatřoval nízkou věrohodnost jeho tvrzení, je třeba jej odkázat mj. právě na tuto pasáž napadeného rozhodnutí.
30. Nad rámec uvedeného lze též poukázat na to, že z žádných podkladů předložených žalovaným či žalobcem, nevyplývá, že by UNSO do svých řad způsobem popsaným žalobcem násilně verbovala vojenské veterány z Afghánistánu (přitom jich jsou nepochybně minimálně tisíce). Lze též pochybovat o tom, že jej budou příslušníci UNSO nutit k zapojení se do jejich aktivit po jeho návratu na Ukrajinu (po 15 letech v zahraničí), tím spíše, že žalobci je nyní 60 let. Tvrzení o tom, že se členové UNSO pohybují po L. a narušují veřejný pořádek, vyvrací zpráva OAMP ze dne 25. 4. 2020, která ve vztahu ke L. oblasti uvádí, že oblast je pod kontrolou ukrajinské vlády a nedochází v ní k žádným bezpečnostním incidentům.
31. Protože soud tedy nepovažuje tvrzení žalobce o pronásledování a napadání ze strany UNSO za věrohodná, už jen proto nemůže být žaloba v tomto ohledu úspěšná.
32. Napadené rozhodnutí je opírá ještě o další důvod pro nevyhovění žádosti o udělení mezinárodní ochrany, a tím je nevyužití ochrany tamních orgánů před tvrzeným pronásledováním ze strany UNSO.
33. I v tomto ohledu se soud s žalovaným ztotožňuje.
34. Žalobce tvrdí pronásledování ze strany soukromých osob, nikoli státních orgánů. V takovém případě je nutné, aby vyčerpal dostupné prostředky ochrany, tj. využil všechny takové prostředky, které má v zemi původu reálně k dispozici a které jsou způsobilé účinnou ochranu zajistit. Pokud se žadatel o nápravu v zemi původu nepokusí či zůstane „na půli cesty“ a využije pouze některé z dostupných prostředků, nelze mu mezinárodní ochranu udělit (viz např. usnesení NSS ze dne 12. 7. 2017, č. j. 9 Azs 99/2017 - 28, bod 19).
35. Také v nyní posuzované věci však žalobce zůstal slovy odkazovaného rozhodnutí na půli cesty. Žalobce byl totiž dle svých tvrzení napaden čtyřikrát, přitom se na policii obrátil jen jednou (ani to však nedoložil). Ve třech případech tedy na snahu domoci se ochrany u tamních orgánů zcela rezignoval. Podle NSS „*všeobecně známou skutečností přitom je, že na Ukrajině existuje právní systém poskytující obětem kriminální činnosti právní prostředky, jimiž*

se lze vůči takovému jednání bránit u příslušných státních orgánů“ (usnesení NSS ze dne 27. 10. 2015, č. j. 2 Azs 210/2015 - 25). Nadto se žalobce nijak nebránil proti tvrzené nečinnosti policie v onom jednom případě, kdy se na ni měl obrátit. V rámci tamní vnitrostátní ochrany se však lze přitom bránit i proti tvrzené nečinnosti policie (viz například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 3. 2019, č. j. 8 Azs 241/2018 - 76, který v odst. 25 zmiňuje možnost stížnosti proti postupu policejních složek u prokuratury nebo u útvaru vnitřní kontroly konkrétního policejního okrsku). Uvedené potvrzuje též nedávné usnesení NSS ze dne 7. 1. 2021, č. j. 7 Azs 317/2020 - 41 (viz jeho odst. 10).

36. Žalobce se v žalobě dále obsáhle věnoval problematice korupce na Ukrajině. Ta však sama o sobě (i když je problémem, který soud nechce nikterak bagatelizovat) nepředstavuje hrozbu vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu (viz usnesení NSS ze dne 7. 2. 2018, č. j. 6 Azs 378/2017 - 25, bod 12). Ve vztahu k nynější věci pak soudu není zřejmá souvislost mezi jeho azylovým příběhem a korupcí na Ukrajině. Žalobce například konkrétně netvrdí (a nedokládá), že členové UNSO tamní policii podplatili, aby se jeho případu nevěnovala či něco podobného, co by v tomto konkrétním případě mohlo ospravedlnit nevyužití tamních prostředků ochrany proti tvrzenému jednání ze strany soukromého subjektu (UNSO). Za této situace soud nemá důvod nevycházet z výše uvedených závěrů NSS, které potvrzují obecnou dostupnost ochrany tamních orgánů proti trestněprávnímu jednání soukromých osob. Na tom tedy nic nemůže změnit ani obecný poukaz žalobce na situaci na Ukrajině z hlediska korupce. Ostatně žalobce korupci ani obecně ani ve spojitosti se svým azylovým příběhem při pohovoru nijak nezmiňoval.
37. Soud tak uzavírá, že tvrzení žalobce o napadání a pronásledování ze strany soukromých osob, shledal nedůvěryhodnými. I pokud by však shledal azylový příběh žalobce pravdivým, nutno ve shodě s žalovaným konstatovat, že žalobce plně nevyužil ochrany ukrajinských státních orgánů proti tomuto tvrzenému jednání. Tím pádem ob stojí i navazující závěry žalovaného, že žalobce není pronásledován ve smyslu § 12 zákona o azylu a že nejsou dány důvodné obavy z hrozby skutečného nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a zákona o azylu.
38. Žalobci je možné dát za pravdu v tom, že strohá zmínka o možnosti vnitřního přesídlení v napadeném rozhodnutí nemůže bez bližšího odůvodnění obstát jako důvod pro zamítnutí žádosti žalobce (ke splnění podmínek pro možnost vnitřního přesídlení srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2011, č. j. 6 Azs 22/2011 - 108). Žalovaný však žalobcovu žádost nezamítl, protože by se mohl usadit v jiné části země původu, ale již z výše uvedených nosných důvodů, které v soudním přezkumu obstály. Proto důvodnost této námitky nemůže vést ke zrušení napadeného rozhodnutí.
39. Stejně tak žalovaný nepochybil, pokud se explicitně nezabýval tím, zda žalobce spadá či nespadá do sociální skupiny ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že azylový příběh žalobce je nevěrohodný a nehrozí mu pronásledování a že nevyčerpal vnitřní prostředky ochrany, neměl logicky důvod řešit, zda má žalobce odůvodněný strach z pronásledování právě z příslušnosti k určité sociální skupině. Kritéria v § 12 písm. b) zákona o azylu jsou kumulativní [viz např. rozsudek NSS ze dne 28. 5. 2009, č. j. 5 Azs 36/2008 - 119, část IV.(i)]. Pokud žadatel nesplní jedno z nich, není

posouzení dalších z nich nezbytné, neboť je zřejmé, že mu azyl dle tohoto ustanovení nelze udělit.

40. Soudu také není jasné, proč je v žalobě odkazováno na články či rozhodnutí týkající se případů špatného zacházení s vězni či obviněnými ze strany příslušníků ukrajinské policie. Žalobce nikdy ani netvrdil, že se obává obdobného jednání ze strany policie (či jiné hrozby ze strany státních orgánů).
41. Soud se neztotožňuje s tvrzením žalobce, že žalovaný věnoval nadbytečnou pozornost tomu, že žalobce požádal o mezinárodní ochranu až po několika letech pobytu v České republice, než aby se skutečně věnoval primárnímu účelu celého řízení. Žalovaný skutečně v napadeném rozhodnutí upozornil na okolnosti, za kterých žalobce podal žádost o mezinárodní ochranu. Tyto okolnosti jsou zcela relevantní, neboť dle judikatury NSS může podání žádosti o mezinárodní ochranu až po několika letech snižovat věrohodnost jeho azylového příběhu a zeslabovat palčivost jim tvrzených azylových důvodů (viz např. např. rozhodnutí NSS ze dne 27. 6. 2005, č. j. 4 Azs 395/2004 - 68, ze dne 26. 3. 2008, č. j. 7 Azs 6/2008 - 61, či ze dne 11. 10. 2017, č. j. 1 Azs 256/2017 - 33). Samozřejmě není přípustné bez bližšího zkoumání případu pouze s odkazem na tuto skutečnost každou takovou žádost zamítnout (viz žalobcem odkazovaný rozsudek NSS ze dne 27. 10. 2020, č. j. 10 Azs 235/2020 - 35, odst. 9–10). Takto mechanicky však žalovaný nepostupoval a věci se zabýval především z hlediska žalobcem tvrzených azylových důvodů.
42. Pokud jde o aktuálnost podkladů, z nichž žalovaný vycházel, napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 8. 3. 2021 a žalovaný vycházel z podkladů z let 2019 a 2020. To soud obecně považuje za dostatečně aktuální ve smyslu § 23c písm. c) zákona o azylu. Ostatně žalobce jejich aktuálnost ani přesnost nijak konkrétně nevyvrátil.
43. Konečně žalobce v replice ze dne 28. 6. 2021 poprvé uvedl, že má četné zdravotní problémy, včetně epileptických záchvatů a obává se, že by se nemohl na Ukrajině adekvátně léčit. Ani tato okolnost nemůže odůvodnit zrušení napadeného rozhodnutí. Z judikatury NSS vyplývá, že nižší úroveň zdravotnictví v zemi původu bez přistoupení dalších okolností nemůže založit důvod pro udělení mezinárodní ochrany. Taková nedostatečná úroveň zdravotní péče v zemi původu by musela dosahovat úrovně označitelné za mučení nebo nelidské či ponižující zacházení ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu nebo by muselo existovat riziko skutečného nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení zdravotního stavu cizince vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života (usnesení NSS ze dne 21. 4. 2021, č. j. 1 Azs 343/2020 - 82, odst. 16, a tam odkazovaná judikatura). Takto zásadní ohrožení žalobce netvrdí. Nadto je v první řadě na něm, aby předložil důkazy o tom, že by mu na Ukrajině hrozila výše popsaná újma z důvodu nevhodné zdravotní péče (rozsudek velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. 12. 2016, *Paposhvili proti Belgii*, stížnost č. 41738/10, odst. 186). Žalobce soudu sice avizoval, že po vyšetření dne 8. 7. 2021 doloží podrobnější výsledky neurologického vyšetření, to však dodnes neučinil. Samotné zjištění, že trpí epilepsií, není dostatečným důvodem pro udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) zákona o azylu. Udělení humanitárního azylu je pak primárně na úvaze žalovaného, kterou soud není oprávněn nahrazovat. Žalobce však zdravotní důvody v řízení před žalovaným netvrdil, nelze tedy logicky žalovanému

vytýkat, že se udělením humanitárního azylu z tohoto důvodu nezabýval. Krom toho lze pro srovnání poukázat na usnesení NSS ze dne 18. 5. 2021, č. j. 2 Azs 330/2020 - 61, kde stěžovatel trpěl podstatně závažnějším onemocněním než žalobce a ani tam žalobce se žádostí o udělení humanitárního azylu a námitkami v tomto ohledu neuspěl.

Závěr a náklady řízení

44. Z výše uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.
45. O nákladech řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť nebyl procesně úspěšný. Žalovanému, který byl ve věci úspěšný, žádné náklady nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly. Soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližze následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 29. září 2021

Karel Ulík, v. r.
samosoudce